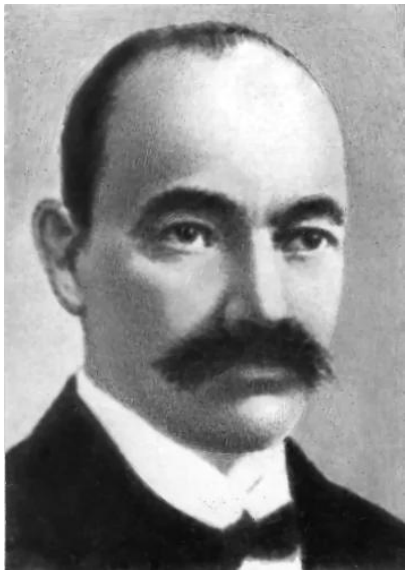
Щурат Василь Григорович. *Енциклопедія Сучасної України* (2026)
ISBN: 966-02-2074-X
DOI: 10.5281/zenodo.19714426

ЩУРА́Т Василь Григорович (24. 08. 1871, с. Вислобоки, нині Львівського р-ну Львівської обл. — 27. 04. 1948, Львів) — літературознавець, фольклорист, поет, перекладач, громадсько-освітній діяч. Батько С. Щурата. Дійсний член НТШ (1914, у 1915—23 — голова), академік ВУАН (1929—30), АН УРСР (1939). Навчався у Львівській академічній гімназії (від 1884), Віденському університеті (від 1892), де 1896 здобув ступінь доктора філології, захистивши дисертацію «Слово Даниїла Заточника». Був членом українських молодіжних товариств «Громада» і «Січ». Після повернення з Відня 1896—98 працював співредактором газети «Буковина» в Чернівцях, редактором журналу «Світ» (1906; орган літгрупи «Молода Муза») і тижневика «Неділя» (1912). Друкував статті, переклади, вірші в австрійській, польській, чеській, західноукраїнській періодиці. 1898 у Чернівецькому університеті склав педагогічний іспит; учителював у державних гімназіях Перемишля (нині Польща, 1898—1901), Бродів (нині Львівська обл., 1901—04), де заснував філію товариства «Просвіта», Львова (від 1907). У 1921 не присягнув на вірність польській державі й став директором приватної жіночої гімназії сестер-василіянок у Львові (1921—34). Брав активну участь у боротьбі за Український університет, а після невдачі був ініціатором і першим ректором Львівського таємного університету (1921—23). Належав до українського педагогічного товариства «Рідна школа», очолював товариство письменників і журналістів імені І. Франка (1925—39). У 1939—41 — професор Львівського університету, від 1940 — керівник групи шевченкознавства Інституту української літератури у Львові, 1944—48 — директор Львівської бібліотеки АН УРСР. Перший голова (від 1929) Українського товариства бібліофілів у Львові. Наукові дослідження у галузі літературознавства, фольклористики, етнографії, історії літератури і мистецтва; вивчав розвиток громадської думки і культури в Західній Україні. Автор низки розвідок про творчість Т. Шевченка, П. Куліша, І. Котляревського, Г. Квітки-Основ'яненка, Ю. Федьковича, М. Шашкевича, фольклорно-етнографічних студій. Окремі статті присвячені західноукраїнським діячам, зокрема А. Могильницькому, Д. Зубрицькому, Г. Ількевичу, М. Устияновичу. Щ. підтримував тісні стосунки з митрополитом *Андреєм Шептицьким*. Після опублікування літературного портрета І. Франка (журнал «Зоря», 1896) між Щ. та Каменярем сталося непорозуміння стосовно збірки «Зів'яле листя», яку критик оцінив як вияв декадентизму, на що І. Франко відгукнувся віршем «Декадент» (нейтралітет між ними тривав 10 р.). Перші вірші надрукував у часописі «Зоря» («Ой виберусь я полем», «Думка», «Блискавко темної ночі»). Йому належать збірки поезій «Lux in tenebris» (1895), «Мої листи» (1898; обидві — Львів), «Раз до мене молодість прийшла» (Перемишль, 1904), «На трембіті» (1904), «Історичні пісні» (1907); поеми «Зарваниця» (1902), «В суздальській тюрмі» (1916; усі — Львів); гімн «Просвіти» та ін. Переклав українською мовою значну кількість прозових та поетичних творів з німецької, польської, італійської, румунської, угорської, російської, білоруської мов, зокрема твори Г. Гейне («Тангейзер»), Ґ. Флобера («Легенда про Юліана Милосердного»), Й.-В. Ґете, А. Міцкевича, Ю. Словацького. 1895 здійснив переклад українською мовою «Пісні про Роланда», 1907 — «Слова о полку Ігоревім». Записав чимало колядок і щедрівок, які об'єднав у збірці «Український вертеп» (Л., 1930). Посмертно видано його «Поезії» (Л., 1957; 1962) та «Вибрані праці з історії літератури» (К., 1963).

Основні праці

Чернеча республика на Афонії. Л., 1895; De infinitivi Homerici. Origine casuali. Brody, 1902; Сьвяте письмо в Шевченковій поезиї. Л., 1904; Сьв. Іван Златоустий на Руси. Л., 1908; Сьвято-онуфрейський монастир у Львові. Л., 1908; Із студій над почаївським «Богогласником». Л., 1908; Українські жерела до істориї філософії: історично філософічний начерк. Л., 1908; Коліївщина в польській літературі до 1841 р. Л., 1910; Голос Галичин. Автограф першої друкованої поезиї Маркіяна Шашкевича. Л., 1911; З життя і творчості Т. Шевченка. Л., 1914; Віденське «Общество св. Кирила і Методія». Л., 1919;

Фільософічна основа творчости Куліша: в 25-літтє смерти письменника. Л., 1922; Довкола намогильного каменя Івана Федорова. Жовква, 1925; Франків «Іван Вишенський». Л., 1925; Початки слави української народньої пісні в Галичині. Л., 1927; Про Франкові «Панські жарти». Л., 1928.

Рекомендована література

1. Трофимчук С. Василь Григорович Щурат // Жовтень. 1961. № 8
2. Вальо М. Ювілей письменника і вченого // Вільна Україна. 1981, 25 верес.; Щурат С. Слово про батька: Спогади // Жовтень. 1988. № 4
3. Щурат-Глуха В. Василь Щурат (1871—1948) // Дзвін. 1991. № 12
4. Професор Василь Щурат // Укр. думка. 2000, 21 верес.; Франкіяна Василя Щурата: Листи, статті, спогади. Л., 2013.

Р. Ф. Кирчів

Бібліографічний опис:
Щурат Василь Григорович / Р. Ф. Кирчів // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2026. — Режим доступу: https://esu.com.ua/article-892559

2001–2026 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України (докладніше).